

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра теоретичних основ олімпійського та професійного спорту

Код РПНД Е74514

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

СПОРТИВНА МЕДИЦИНА
Sports Medicine

рівень вищої освіти	_____ перший (бакалаврський) _____
тип дисципліни	_____ обов'язкова _____
мова викладання	_____ українська _____

Миколаїв – 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт, освітня програма Олімпійський та професійний спорт

«26» серпня 2021 року. 13 с.

Розробник: *Марцінковський І. Б., кандидат медичних наук, доцент кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту.*

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» узгоджено з гарантом освітньої програми (гарантами освітніх програм)

Гарант освітньої програми

«Олімпійський та професійний спорт»

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту

Віктор ДЕРКАЧ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» розглянуто на засіданні *кафедри теоретичних основ олімпійського та професійного спорту*

Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

Ольга КУВАЛДІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» розглянуто Науково-методичною комісією *Навчально-наукового гуманітарного інституту*

Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

Голова

Олег БОБІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

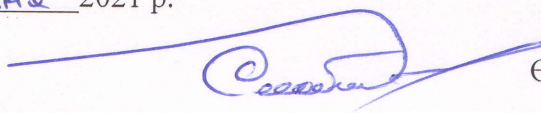

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 4 від «26» серпня 2021 р.

Голова НМР НУК

Євген ТРУШЛЯКОВ

© НУК, 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	5
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	9
7. Форми поточного та підсумкового контролю	9
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	11
9. Рекомендовані джерела інформації.....	11

ВСТУП

Анотація

Програма вивчення навчальної дисципліни «Спортивна медицина» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого рівня освітньої підготовки фахівців галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Спортивна медицина є складовою частиною лікувально-профілактичного напрямку системи охорони здоров'я, одним із головних умов фізичного виховання громадян нашої країни. Дисципліна дозволяє оволодіти знаннями стану здоров'я, фізичного розвитку і відповідно до них можливості надання раціональних рекомендацій для фізичного виховання і спортивних тренувань; організації та здійснення регулярних лікарських обстежень осіб, які займаються оздоровчою фізкультурою та спортом; сприяння правильному проведенню занять оздоровчою фізкультурою і спортом осіб різного віку та статі; наукового забезпечення засобів і методів фізичного виховання; розробки нових вдосконалених методів лікарського спостереження за спортсменами, санітарно-гігієнічних досліджень, діагностики, лікування і попередження передпатологічних станів у спортсменів. При викладанні курсу «Спортивна медицина» використовуються міжпредметні зв'язки з такими дисциплінами: «Анатомія людини», «Основи медичних знань».

Ключові слова: лікарський контроль, діагностика, перед патологічних станів, тренування,

Abstract

The study program of the discipline "Sports Medicine" is made in accordance with the education-professional training program of the first level of educational training of specialists in the field of knowledge 01 "Education / Pedagogy" specialty 017 "Physical Culture and Sports". Sports medicine is an integral part of the treatment and prevention of the health care system, one of the main conditions for physical education of the citizens of our country. Discipline allows you to master the knowledge of health, physical development and accordingly, the ability to provide rational recommendations for physical education and sports training; organization and implementation of regular medical examinations of persons engaged in health-improving physical culture and sports; promoting the proper conduct of physical education and sports for people of all ages and genders; scientific support of means and methods of physical education; development of new improved methods of medical surveillance of athletes, sanitary and hygienic research, diagnosis, treatment and prevention of pre-pathological conditions in athletes. The course "Sports Medicine" uses interdisciplinary links with the following disciplines: "Human Anatomy", "Fundamentals of Medical knowledge".

Key words: medical control, diagnosis, pre-pathological conditions, training.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки: 4-й	
Змістових модулів –2		Семестр – 7-й	
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 017 Фізична культура і спорт	Лекцій	
Загальна кількість годин – 90		Освітня програма «Олімпійський та професійний спорт»	15 год.
	Лабораторні		
	15 год.		10 год.
	Самостійна робота		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи – 4.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	60 год.	70 год.
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: комбінована	

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «СПОРТИВНА МЕДИЦИНА» є оволодінням засад спортивної медицини, як складової системи лікувально-профілактичного обслуговування населення й оволодіння знаннями визначення стану здоров'я, фізичного розвитку і відповідно до них можливостей надання раціональних рекомендацій для фізичного виховання і спортивних тренувань; організації та здійснення регулярних лікарських обстежень осіб, які займаються оздоровчою фізкультурою та спортом; сприяння правильному проведення занять оздоровчою фізкультурою і спортом осіб різного віку та статі; наукового забезпечення засобів і методів фізичного виховання; оптимізації процесів відновлення після навантажень та підвищення працездатності й ефективності тренувального процесу, подовження активного, творчого періоду життя в осіб, що займаються фізичною культурою й спортом, а також формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- СК 9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни є дисципліни: Анатомія людини, Основи медичних знань, Біохімія спорту, загальна та спортивна фізіологія, Спортивна морфологія.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких програмних результатів навчання:

• РН 16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи спортивної медицини. Загальні уявлення про пошкодження та основні причини захворювань опорно-рухової системи у спортсменів

Тема 1. Спортивна медицина як дисципліна. Основи загальної патології людини

1. Історичні аспекти розвитку медичних знань при підготовці воїнів і спортсменів.
2. Поняття про спортивну медицину.
3. Види медичного обстеження спортсменів і фізкультурників.
4. Основи патології людини: визначення понять здоров'я, хвороба, патогенез.
5. Діагноз і діагностика: визначення основних патологічних станів.

Література: [2], стор. 18–59.

Тема 2. Пошкодження опорно-рухової системи при нераціональних заняттях спортом

1. Загальна характеристика спортивного травматизму.
2. Пошкодження м'язів та сухожиль.
3. Пошкодження суглобів: забій, гемартроз, розтягнення капсульно-зв'язкового апарату, вивихи.

4. Пошкодження кісток: переломи.

Література: [2] стор. 355-374, [3] стор. 123-194, [4] стор. 124-304.

Тема 3. Захворювання опорно-рухової системи та заходи на підтримання тренуваності у спортсменів при їх лікуванні

1. Захворювання м'язового апарату: міофасціальний больовий синдром, фіброміалгії, м'язова перенапруга.

2. Захворювання сухожильно-зв'язкового апарату.
3. Захворювання окістя.
4. Захворювання суглобів.
5. Захворювання хребта.

Література: [2], стор. 293-321; [4], стор. 124-304.

Тема 4. Основні причини захворювань у спортсменів

1. Загальні принципи захворювань у спортсменів.
2. Вогнища хронічної інфекції.
3. Спортивна хвороба (перетренування).

Література: [2], стор. 323-349; [3], стор. 260-312.

Змістовий модуль 2. Передпатологічні стани і патологічні зміни з боку серцево-судинної та інших систем організму, пов'язані з нераціональними тренувальними навантаженнями

Тема 5. Перенапруження серцево-судинної системи спортсменів на тлі нераціональних тренувань

1. Гостра дистрофія міокарда.
2. Спортивне серце.
3. Профілактика виникнення ускладнень.

Література: [2] стор. 284-290; [3], стор. 195-259.

Тема 6. Передпатологічні стани і патологічні зміни, пов'язані з нераціональними тренувальними навантаженнями

1. Спланхтоптоз.

2. Нетримання сечі при напруженні.
3. Неврози.
4. Енцефалопатії.

Література: [2], стор. 260-292; [3], стор. 272-309; [4], стор. 124-304.

Тема 7. Фармакологічні препарати (допінги)

1. Історія застосування допінгів.
2. Сучасне поняття про допінг.
3. Медикаментозні допінги.
4. Генний допінг.
5. Патогенез дії еритропоєтину.
6. Антидопінговий контроль.

Література: [1], стор. 10-199.

Тема 8. Раптова смерть у спорті

1. Поняття «раптова смерть» та «раптова смерть в спорті».
2. Основні причини раптової смерті в спорті.
3. Основні патології серця, що є найчастішою причиною раптової смерті в спорті.

Література: [2], стор. 375-389.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	л	с.р.		л	л	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основи спортивної медицини. Загальні уявлення про пошкодження та основні причини захворювань опорно-рухової системи у спортсменів								
Тема 1. Спортивна медицина як дисципліна. Основи загальної патології людини	11	2	2	7	9	–	–	9
Тема 2. Пошкодження опорно-рухової системи при нерациональних заняттях спортом	11	2	2	7	13	2	2	9
Тема 3. Захворювання опорно-рухової системи та заходи на підтримання тренуваності у спортсменів при їх лікуванні	11	2	2	7	10	–	–	10
Тема 4. Основні причини захворювань у спортсменів	12	2	2	8	13	2	2	9
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	8	8	29	45	4	4	37
Змістовий модуль 2. Передпатологічні стани і патологічні зміни з боку серцево-судинної та інших систем організму, пов'язані з нерациональними тренувальними навантаженнями								
Тема 5. Перенапруження серцево-судинної системи спортсменів на тлі нерациональних тренувань	11	2	2	7	9	–	–	9
Тема 6. Передпатологічні стани і патологічні зміни, пов'язані з нерациональними тренувальними навантаженнями	11	2	2	7	12	2	2	8
Тема 7. Фармакологічні препарати (допінги)	11	2	2	7	12	2	2	8
Тема 8. Раптова смерть у спорті	12	1	1	10	12	2	2	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	7	7	31	45	6	6	33
Разом за курсом	90	15	15	60	90	10	10	70

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Спортивна медицина як дисципліна. Основи загальної патології людини.	2	–
2	Пошкодження опорно-рухової системи при нераціональних заняттях спортом.	2	2
3	Захворювання опорно-рухової системи та заходи на підтримання тренуваності у спортсменів при їх лікуванні.	2	–
4	Основні причини захворювань у спортсменів.	2	2
5	Перенапруження серцево-судинної системи спортсменів на тлі нераціональних тренувань.	2	–
6	Передпатологічні стани і патологічні зміни, пов'язані з нераціональними тренувальними навантаженнями.	2	2
7	Фармакологічні препарати (допінги).	2	2
8	Раптова смерть у спорті.	1	2
Разом		15	10

Самостійна робота

Самостійна робота студентів передбачає навчально-пізнавальну діяльність із самостійного пошуку інформаційних джерел для вивчення питань за темами дисципліни, що рекомендуються для самостійного ознайомлення з метою поглиблення та розширення знань, формування та розвитку ключових, професійних, спеціально-професійних компетентностей. Організація самостійної роботи студентів спрямована на навчання студентів щодо творчої і самостійної праці, планування особистої стратегії навчання, раціональної організації свого часу, аналізу та інтерпретації результатів науково-дослідної роботи. Основні види самостійної роботи, передбачені для опанування навчальної дисципліни.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 1-2 год/1 заняття;
- написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;
- підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекції	14	15
2	Підготовка до практичних занять	16	20
3	Написання рефератів на задану тему	10	10
4	Підготовка до контрольних заходів	20	20
Разом		60	70

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДІВ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

- **для всіх видів занять:** робота з літературою; пояснення; дискусія; диспут; демонстрування;
- **для лекційних занять:** лекція; бесіда; ілюстрування; відеометод;
- **для практичних занять:** вправа; інструктаж; спостереження;
- **методи контролю і самоконтролю:** фронтальне опитування; контрольні роботи; контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей); лабораторний контроль; графічна перевірка.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного контролю (заліку). У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – 40 балів. Право здавати залік дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практичні заняття	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.

Практичні заняття	Критерії оцінювання
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка за даний компонент програми – 40 балів (8 занять по 5 балів).</i>	

Контрольна робота	Критерії оцінювання
30-25	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Відповідь на питання правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки, повний список літератури.
24-20	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу та формулюванні висновку.
19-12	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, не містить висновків.
11-1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія та хронологія. Висновки відсутні.
0	Робота не виконана.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 балів</i>	

Реферат	Критерії оцінювання
15	1. Висловлена власна думка. 2. Є теорія і практика в оцінках. 3. Використано поняття і категорії. 4. Існують елементи компаративістики. 5. Представлена протилежна думка.
10-14	Відсутній один із перелічених вище компонентів
6-9	Відсутні два компоненти із перелічених
3-5	Відсутні три компоненти із перелічених
1-2	Присутні 1-2 компонентів із критеріїв перелічених
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 15 балів.</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Екзамен проводиться у комбінованій формі (письмові відповіді та усний захист). До екзаменаційного білету входить чотири питання. Кожне питання оцінюється у 10 балів. Максимально за іспит студент може отримати 4х10 балів = 40 балів.

Екзамен	Критерії оцінювання
10-8	Робота розкриває тему, основні питання, висвітлено причинно-наслідкові зв'язки, зроблено висновки. Робота має всі необхідні структурні елементи. Відповідно оформлена. Оригінальна. Відсутні помилки: граматичні і орфографічні.

Екзамен	Критерії оцінювання
7-6	Робота в цілому розкриває тему і основні питання, частково висвітленні причинно-наслідкові зв'язки. Висновки не в повному обсязі. Робота має всі необхідні структурні елементи. Відповідно оформлена. Відсутні значні помилки. є окремі, несуттєві загальні зауваження.
5-3	Робота відповідає вище наведеним критеріям, але має ряд недоліків в розкритті теми, висвітлення причинно-наслідкових зв'язків часткове, часткові висновки. Відступ від стандартів оформлення.
2-1	Сутність теми не розкрита. Робота містить суттєві недоліки. Неохайна. Суттєві відступи від стандартів оформлення.
0	Текст і зміст роботи не відповідає темі. Робота має неохайний вигляд. Студенти не розуміє питання теми.
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 40 балів	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	8x5 балів=40 балів	5x5 балів=25 балів
Поточний модульний контроль (тестування)	2x10 балів=20 балів	2x10 балів=20 балів
Реферат	—	15 балів
Екзамен	40 балів	40 балів
Всього	100	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1	Практичне заняття	5		
	T2	Практичне заняття	5	Практичне заняття	5
	T3	Практичне заняття	5		
	T4	Практичне заняття	5	Практичне заняття	5
	ПМК	Тестування	10	Тестування	10
ЗМ2	T5	Практичне заняття	5		
	T6	Практичне заняття	5	Практичне заняття	5
	T7	Практичне заняття	5	Практичне заняття	5
	T8	Практичне заняття	5		
	ПМК	Тестування	10	Тестування	10
Написання рефератів			—		15
Екзамен			40		40
Сума			100		100

9. ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

1. Макети і муляжі органів (кісток, суглобів, внутрішніх органів);
2. Спортивні тренажери;
3. Вимірювальне обладнання (ваги, гоніометри, динамометри, каліпери, вимірювальна стрічка, тонометри, крокометри, тренажери).
4. Графічні засоби (плакати, схеми).
5. Проектна апаратура.
6. Бібліотечні фонди (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації).
7. Спортивні споруди/приміщення, обладнання.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.

Основна література

1. Корж В. П., Башкин И. Н. Допинг вчера, сегодня и завтра. Николаев: Степь-инфо, 2006. 200 с.
2. Макарова Г. А. Спортивная медицина. Учебник. Москва: Советский спорт, 2003, 480 с.
3. Марцінковський І. Б. Методи дослідження у лікарському контролі спортсменів і фізкультурників: навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2014. 354 с.
4. Марцінковський І. Б. Спортивний масаж: навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2017. 320 с.
5. Хорошуха М. Ф., Приймаков О. О. Спортивна медицина : навч. посіб. Київ, 2009. 308 с.
6. Спортивна медицина : підручник / Л. Я.-Г. Шахліна, Б. Г. Коган, Т. О. Терещенко та ін. ; за ред. Л. Я.-Г. Шахліної. Вид. 2-е, без змін. Київ: Олімпійська література, 2019. 424 с.
7. Левенець В. М., Лінко Я. В. Спортивна травматологія: навч. посіб. Київ: Олімп. л-ра, 2008. 215 с.
8. Шаповалова В. А., Коршак В. М., Халтагарова В. М., Шимеліс І. В, Гончаренко Л. І. Спортивна медицина і фізична реабілітація. Навчальний посібник. Київ: Медицина, 2008. 246 с.

Допоміжна література

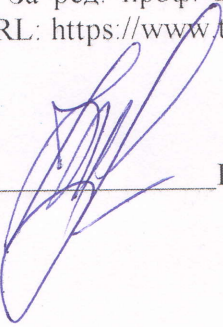
1. Гаврилова Е. А. Спортивное сердце. Стрессорная кардиомиопатия. Монография. Москва: Советский спорт, 2007. – 200 с.
2. Дубровский В. И. Спортивная медицина; Учебник для студентов вузов, обучающихся по педагогической специальности. 3-е изд., доп. Москва: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2005. 528 с.
3. Спортивная медицина: Учебное пособие / Под. ред. В. А. Епифанова. Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2006. 336 с.
4. Спортивная медицина. Руководство для врачей / Под. ред. А. В. Чоговадзе, Л. А. Бутенко. Москва: Медицина. 384 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 року № 1045 «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України». URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248719427>
2. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9-454 «Рекомендація щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах». URL: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947
3. Про затвердження Національного плану заходів з імплементації та реалізації засад європейської політики «Здоров'я-2020»: основ європейської політики в підтримку дій держави і суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя щодо неінфекційних захворювань на період до 2020 р.: проект розпорядження Кабінету Міністрів України // Міністерство охорони здоров'я України. Режим доступу: http://moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20150311_0.htm
4. Земцова І. І., Станкевич Л. Г. Взаємозв'язок між показниками антиоксидантного статусу і фізичною працездатністю спортсменів-легкоатлетів // Фізична культура, спорт та здоров'я. XVI Міжнародна науково-практична конференція. 2016. С. 261–264. Режим доступу: http://journals.uran.ua/ksapc_conference/article/download

5. Фізична реабілітація та спортивна медицина / Клапчук В. В., Абрамов В. В., Магльований А. В., Смирнова О. Л. та ін. / За ред. проф. В. В. Клапчука та проф. А. В. Магльованого. Львів: Ліга-Прес, 2006. 84 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/2344879/>

Розробник програми

Ігор МАРЦІНКОВСЬКИЙ